

Naujienlaiškis „Kraštotyros žinios“

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos jubiliejinio vizualo autorė - dailininkė Kristina Karvelytė

Kas yra ir kas nėra kraštotyra?

Balandžio 24 d. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekoje buvo pristatytas pirmas išsamus elektroninis leidinys, kuriame surinkti ir aprašyti visų Vilniaus apskrities savivaldybių kraštotyrininkai, jų darbai, parašyti ir išleisti leidiniai.

Įdėjusios daug kruopštaus bei nuoširdaus darbo, leidinį „Vilnijos kraštotyrininkai“ parengė buvusios ilgametės Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos darbuotojos – sudarė lituanistė kraštotyrininkė Nijolė Sisaitė, redagavo bibliografė Zita Tiukšienė.

Pristatydama leidinį, Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos vyriausioji bibliografė Jurga Kauzonienė apžvelgė, kokių profesijų ar specialybių žmonės dirba kraštotyrininkais: istorikai, muziejininkai, gidai, mokytojai,

tarp jų yra ir teisininkų, medikų, fizikų, ekonomistų, matematikų, inžinierių, karininkų, žemės ūkio specialistų, architektų, rašytojų, žurnalistų, dailininkų ir kt.

Gal todėl ir kraštotyros, kuri vis dar tebėra svarbi, o kai kada ir esminė, bibliotekų veikla, samprata yra tokia įvairi ir plati, ir šis naujienlaiškis tai atskleidžia. Štai keletas šio numerio autorių minčių:

„Kiekviena istorija, kiekvienas pasakojimas yra unikalus ir padeda suprasti, kaip keitėsi mūsų kraštas“.

„Juk kraštotyra – tai ne tik praeities tyrinėjimas, bet ir atsakomybė už ateitį. Šiandien ypač svarbu ne tik rinkti ir saugoti istorinius duomenis, bet ir rūpintis aplinka, kurioje tie istorijos ženklai išlikę.“

Gero skaitymo, atrandant kraštotyros formų įvairovę!

Šiame naujienlaiškyje:

Elektroninis leidinys „Vilnijos kraštotyrininkai: biobibliografija“

Pažintis su kraštotyrininke Asta Podnebesnova

Tarptautinės patirtys

Dalia Bagdžiuvienė ir kraštotyra Lentvaryje

Kraštotyros projektai Vilniaus rajone

Nauji požiūriai į kraštotyrą

Vilniaus regiono viešųjų bibliotekų kraštotyrininkų susitikimo akimirksnis. Mindaugo Masačio nuotr.

Vilniaus regiono viešųjų bibliotekų kraštotyrininkai susibūrė sostinėje

2024 m. lapkričio 26 d. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje įvyko Vilniaus ir Alytaus regionų bibliotekų kraštotyrininkų susitikimas.

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos vyriausioji bibliografė Jurga Kauzonienė, pakeitusi ilgametę darbuotoją Zitą Tiukšienę, pristatė bibliotekos kraštotyrininkų-bibliografų grupę, kuri per pastaruosius metus atsinaujino perpus. Į šią grupę taip pat įsijungė nauja darbuotoja – Aušra Gudavičiūtė. Įžanginį žodį tarė bibliotekos direktorė Emilija Banionytė.

Istorikas Gediminas Dubonikas papasakojo, kokių naujų galimybių kraštotyrininkams gali suteikti genealogijos žinios bei jų taikymas. Istorikas, bibliotekos vyresnysis bibliotekininkas Linas Janulevičius apžvelgė Adomo Mickevičiaus vardo populiarinimą, Vilniaus mylėtojų klubo veiklą.

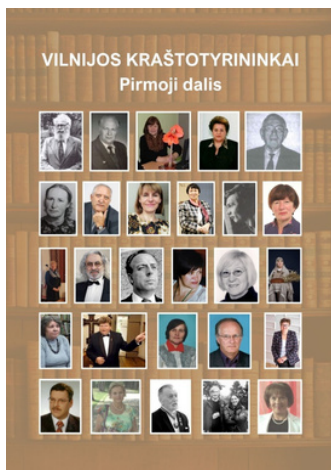
Vyresnioji bibliografė Jurgita Lazauskaitė pristatė naujai parengtą ir jos pačios sumaketuotą leidinį „Vilnijos kraštotyrininkai: biobibliografija“, pasidžiaugė, kad šis leidinys jau sulaukė gerų atsiliepimų.

Apie savo darbus papasakojo ir kitų Vilniaus regiono bibliotekų kraštotyrininkai – Vilniaus rajono savivaldybės centrinės bibliotekos darbuotoja Irena Baranovskaja kalbėjo apie bibliotekoje įgyvendinamus projektus, Varėnos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos atstovė Laimutė Cibulskienė pristatė sėkmingai įgyvendintą protmūšį apie Varėnos kraštą.

Ilona Krupavičienė iš Alytaus Jurgio Kunčino viešosios bibliotekos pasidalijo organizuojamų žygių po Alytaus apylinkes patyrimais, Regina Rancevienė iš Trakų viešosios bibliotekos apžvelgė savo bibliotekos kraštotyrinių veiklų gausą, o Šalčininkų savivaldybės viešosios bibliotekos kraštotyrininkė Kristina Slavinska uždegančiai papasakojo apie keliones po Šalčininkų kraštą.

Buvo aptartos galimos būsimų susitikimų temos, bendros ateities veiklos. Šis susitikimas suteikė kraštotyrininkams naujų idėjų, sustiprino bendrystę, paskatino labiau domėtis vieniems kitais.

Elektroninis leidinys „Vilnijos kraštotyrininkai: biobibliografija“

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos bibliografai parengė trijų dalių elektroninį leidinį „Vilnijos kraštotyrininkai: biobibliografija“. Biobibliografijoje rašoma apie žymius, taip pat apie plačiai visuomenei mažai žinomus visos Vilniaus apskrities – Elektrėnų, Šalčininkų, Širvintų, Švenčionių, Trakų, Ukmergės ir Vilniaus rajonų bei Vilniaus miesto – kraštotyrininkus, dirbančius valstybinėse įstaigose, daugiausia bibliotekose, muziejuose, mokyklose, taip pat apie žmones, besidarbuojančius kraštotyros baruose laisvu nuo darbo metu. Apsiribota jų veikla atkurtos Lietuvos nepriklausomybės laikotarpiu, nuo 1990 m. iki šių dienų.

Leidinyje pateikiamos asmenų biogramos, aptariama jų kraštotyros veikla, anotuojamos kai kurios jų išleistos knygos, pridedami literatūros ir šaltinių sąrašai apie aprašomą asmenį, nurodomos kraštotyros darbų recenzijos.

Balandžio 24 d. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje 5vyko elektroninio leidinio „Vilnijos kraštotyrininkai“ pristatymas. Leidinį apžvelgė ir renginį vedė Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos vyriausioji bibliografė Jurga Kauzonienė, apie leidinio „Vilnijos kraštotyrininkai“ sudarymą ir ilgametį kraštotyrinį darbą Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje papasakojo leidinio sudarytoja Nijolė Sisaitė bei redaktorė Zita Tiukšienė.

Joms dėkojo Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos direktorės pavaduotoja Andromeda Žandaravičienė.

Renginyje pasisakė ir šio leidinio vieni iš „herojų“ – žymūs Vilniaus regiono kraštotyrininkai. Su Lietuvos kraštotyros sąjūdžiu nuo pat jo ištakų iki šių dienų supažindino Lietuvos kraštotyros draugijos pirmininkas prof. dr. Libertas Klimka. Apie gido profesijos atradimą ir kraštotyrinį darbą renkant medžiagą ekskursijoms pasakojo knygų „Vilniaus gatvės gyvos“ autorius Albertas Kazlauskas.

Žodį tarė ir Lietuvos žurnalistų sąjungos narys, Lietuvos kariuomenės dimisijos pulkininkas leitenantas, karo aviacijos inžinierius Povilas Šimkavičius, visus sudominęs vieninteliu Lietuvoje leidžiamu šeimos laikraščiu, turinčiu ISSN – „Šimkavičių šeima“, kuris skaičiuoja jau keturioliktus metus ir jo yra išleista per 100 numerių.

Renginį dainomis ir muzika papuošė folkloro grupės „Ratilai“ bandonininkas Mantas Kauzonas.

Visas tris elektroninio leidinio dalis galima rasti [čia](#) (slinkti žemyn, visi trys naujausi leidiniai – puslapio apačioje).

Paroda „Tėvynė. Mokslas. Dora! Romantiškieji filomatai“ regiono bibliotekose

Linas Janulėvičius

*Vyresnysis bibliografas
Vilniaus apskrities Adomo
Mickevičiaus viešoji biblioteka*

2023 m. sukurta paroda buvo pristatyta keliose bibliotekose ir daugelyje jų sutikta dėmesingai. Ypač pavyko susitikimai neformaliose erdvėse, kaip kad Abromiškių svirne (Elektrėnų krašto muziejuje) arba pristatymai viešos pamokos formatu, kaip kad Švenčionių rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje susitikimas su 10 ir 11 klasių mokiniais ir literatūros mokytojais, Šalčininkų rajono Jašiūnų dvare susitikimas su Jašiūnų „Aušros“ ir Mykolo Balinskiego gimnazijų mokiniais.

Paroda „Tėvynė. Mokslas. Dora! Romantiškieji filomatai“, kurią pristatome kartu su kolega Eduardu Budriu, leidžia kalbėti daugeliu temų: tai ir gražūs jaunų studentų siekis lavintis ir keisti visuomenę, ir slapotos organizacijos veikimas Vilniaus universitete, ir tėvynės laisvės siekis bei mąstymai, kaip jį geriausiai įgyvendinti, ir caro politika Vilniaus gubernijoje,

ir tremtys po filomatų bylos, ir įdomūs filomatų karjeros vingiai svetur (Kazanėje, Maskvoje, Paryžiuje).

Komentuojant parodą, pravartu filomatų pavyzdžiu skatinti jaunąją kartą rinktis prasmingą kelią, „idant atneštume naudą mūsų tėvynei“, per filomatų rodytą atjautą vienas kito buičiai ir būčiai diegti empatiją tam, kuriam nesiseka, ar tam, kuriam šiandien sunku dėl ligos ar kitų aplinkybių.

Paroda pasakoja apie XIX a. Vilnių, apie garsių Europos profesorių susitelkimą Vilniaus universitete ir aukštus pasiekimus.

Per filomatų istoriją juntama sąsaja su humanizmu, apšvietos vertybėmis, per revoliucijas ir sukilimus vedusiomis link teisingesnės santvarkos. Paroda nepavaldi laikui, jos dingstimi galima diskutuoti apie amžinąsias vertybes ir dvasinio tobulėjimo siekį tada ir dabar.

*Organizatorių nuotraukose: parodos
pristatymo Vilniaus rotušėje ir Jašiūnų
dvare (Šalčininkų r.) akimirkos*

Kur svečiavosi paroda?

- Elektrėnų krašto muziejaus Abromiškių svirne
- Švenčionių rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje
- Varėnos rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje
- Lazdijų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje
- Šalčininkų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje
- „Senjorų avilyje“ Vilniuje
- Vilniaus rotušėje
- Šalčininkų rajono savivaldybės kultūros centro Jašiūnų dvaro sodybos rūmuose

Numatoma eksponuoti

- Švenčionių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Švenčionėlių miesto padalinyje
- Ukmergės rajono savivaldybės Vlodo Šlaito viešosios bibliotekos Taujėnų padalinyje

Vilniaus mylėtojų klubo veikla ir popietės „Gyvoji praeitis ir neišblėsę prisiminimai“

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje jau trečius metus gyvuoja Vilniaus mylėtojų klubas.

Vilniaus mylėtojų klubas – tai bibliotekinių iniciatyvų kalbėti aktualiomis temomis apie Vilnių – jo istoriją, architektūrą, kultūrinį paveldą, knygas ir kt. Klubo moderatorius – istorikas, vyresnysis bibliografas Linas Janulevičius tikina, kad čia randa vietas visi, kuriems rūpi Vilnius, jo ateitis, kurie domisi jo praeitimi ir kuria dabartį.

Klubo susitikimai vyksta kartą per mėnesį, informacija skelbiama bibliotekos [svetainėje](#) ir [Facebook](#) bibliotekos bei „[Vilnijos vartai](#)“ [Vilniaus apskrities kraštotyra](#)“ paskyrose.

2025 m. įvyko jau keturi Vilniaus mylėtojų klubo susitikimai:

- Sausio 23 d. paskaitą „Šiuolaikinė sakralinė Vilniaus architektūra“ skaitė VILNIUS TECH docentas dr. Linas Krūgelis.
- Vasario 18 d. pristatytas Lietuvos istorijos instituto išleisto fundamentalaus leidinio „Vilniaus istorija“ I tomas. Dalyvavo autoriai dr. Oksana Valionienė, dr. Mindaugas Klovas, dr. Elmantas Meilus.
- Kovo 24 d. pristatytas „Vilniaus istorijos“ II tomas. Dalyvavo autoriai dr. Zita Medišauskienė ir dr. Virgilijus Pugačiauskas.
- Balandžio 22 d. pristatytas „Vilniaus istorijos“ III tomas. Dalyvavo autoriai dr. Vitalija Stravinskienė, dr. Tomas Balkelis, dr. Vladas Sirutavičius.

2024 m. pabaigoje atnaujinti kraštotyros susitikimai (anksčiau – „Neužrašytos Vilnijos istorijos“). Dabar tai – popietės „Gyvoji praeitis ir neišblėsę prisiminimai“, kurias rengia Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos bibliografų-kraštotyrininkų grupė. Popietės vyksta jaučioje Adomo Mickevičiaus skaitykloje.

Atnaujinti vilnietiškieji pokalbiai Adomo Mickevičiaus skaitykloje padeda užmegzti dialogą, prikelti tai, kas užmiršta, įžvelgti prisiminimų prasmę, atidengia nuslėptus ar pražiūrėjusios istorijos akimirksnius, atskleidžia spalvingą vilniečių kasdienybę.

Jau įvyko šios popietės, kuriose viešėjo:

- Gruodžio 4 d. prisiminimais dalijosi Vilniuje gimusi ir dabar gyvenanti, didelę gyvenimo dalį Afrikoje praleidusi rašytoja Viktorija Prėskienytė-Diawara.
- Gruodžio 17 d. apie Lietuvos ir Vilniaus totorių istoriją ir dabartį pasakojo politologas, socialinių mokslų daktaras, profesorius, visuomenės veikėjas, poetas Adas Jakubauskas.
- Vasario 13 d. prisiminimų skrynią atvėrė buvusio Vilniaus burmistro Konstantino Stašio anūkė Raminta Elena Kuprevičienė.
- Balandžio 29 d. apie bibliografą, knygotylininką, profesorių Vladą Žuką pasakojo akademikas emeritas prof. dr. Domas Kaunas ir Vlodo Žuko sūnus dailininkas Vaidotas Žukas.

Kitos kraštotyros veiklos Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus bibliotekoje

Ekskursija „Kur gyveno stiprios moterys“

Tai patyriminė kelionė per Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos pastatą, kuris bėgant metams priklausė skirtingiems savininkams.

XIX a. čia buvo Sofijos ir Juozapo Tiškevičių rūmai, o XX amžiaus pirmoje pusėje šio pastato patalpose gyveno nemažai žymių žmonių.

Ekskursijos metu dalyviai sužino, kokios ypatingos moterys gyveno šiame pastate, kokią įtaką jos turėjo Lietuvos istorijos kontekste, kiek daug žmonių įkvėpė, susipažįsta su jų dažnai tragiškais likimais.

Beveik visos šio pastato gyventojos buvo labai veiklios, visuomeniškos, dvasiškai stiprios, turinčios tvirtą moralinį stuburą asmenybės. Tai Sofija Tiškevičienė, Šatrijos Ragana, Marcelė Kubiliūtė, Stefanija Ladigienė, Adelė Dirsytė, Irena Veisaitė ir kitos. Ekskursijos metu supažindinama su šių moterų pagrindiniais ir svarbiais gyvenimo įvykiais, jų nuveiktais darbais, taip pat pasakojama, ką jos veikė gyvendamos dabar biblioteka tapusiame pastate.

Edukacija „Rašto darbų bibliografinis apipavidalinimas“

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos bibliografė Jurga Kauzonienė prieš keletą metų sukūrė edukaciją gimnazistams „Rašto darbų bibliografinis apipavidalinimas“.

Ši edukacija yra daugiau mokslinio, supažindinančio pobūdžio. Joje pasakojama, kaip tekste cituoti naudotus šaltinius, kaip sudaryti literatūros sąrašus, kokie būna citavimo stiliai.

Supažindinama su bibliografinių nuorodų tvarkymo programomis bei bibliotekų elektroniniais katalogais. Lyginami jų skirtumai bei privalumai, kurie gali būti naudingi rengiant rašto darbus.

Ši edukacija buvo sukurta orientuojantis į „Kultūros pasą“, tačiau adaptuotą kartais užsisako regiono bibliotekos savo darbuotojams. Tokių mokymų metu ne tik vienpusiškai pateikiama informacija, bet ir bibliotekininkai dalijasi savo patirtimi.

Virtuali paroda „Visuomenininkas, bankininkas, filantropas Juozapas Montvila“

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos vyresnioji bibliografė Jurgita Lazauskaitė parengė virtualią parodą, skirtą visuomenės veikėjo, filantropo Juozapo Montvilos 175-osioms gimimo metinėms.

Juozapas Montvila (1850–1911) – amatų atgimimo šalininkas, Vilniaus miesto architektų, dailininkų rėmėjas, Vilniaus žemės banko direktorius, daugiau nei 20 visuomeninių organizacijų steigėjas ir rėmėjas.

Virtualioje parodoje pristatomi svarbiausi J. Montvilos gyvenimo ir veiklos faktai, apžvelgiamas jo palikimas Vilniaus mieste. Paroda iliustruota nuotraukomis iš visuomenininko veiklai skirtų leidinių, ePaveldo, Lietuvos integralios muziejų informacinės sistemos (LIMIS), Lenkijos duomenų bazių Polona ir Szukaj w archiwach, kitų šaltinių.

Parodą galima rasti [čia](#).

Švenčionių viešosios bibliotekos 80-asis jubiliejus

Asta Podnebesnova

Bibliografe

*Švenčionių rajono savivaldybės viešoji
biblioteka*

2024-iesiems baigiantis, įspūdingai ir profesionaliai paminėtas Švenčionių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 80-asis jubiliejus. Šia ypatinga proga renginyje apsilankė daug garbingų svečių, valdžios atstovų, esamų ir buvusių bibliotekos darbuotojų, skaitytojų.

Renginį vedė Švenčionėlių miesto bibliotekos vedėja Vida Vilutienė. Pradžioje apdovanojimai buvo pasveikinti buvę ir esami bibliotekos darbuotojai, tylos minute pagerbti jau išėjusieji. Fone demonstruotos fotografijos iš bibliotekos kasdienybės ir švenčių. Stendas su Švenčionių rajono žemėlapiu, kuriame degė švieselės prie vietovių, demonstravo, kaip veikia bibliotekų tinklas. Salėje eksponuota fotografijų paroda „Švenčionių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos istorijos keliais“.

Visus susirinkusius nuoširdžiai ir džiugiai pasveikino bibliotekos direktorė Leonarda Vilčiauskienė, pabrėždama bibliotekos

Šventės akimirkos. Ramūno Maminskio nuotr.

veiklos svarbą rajono bendruomenės gyvenime.

Bibliotekos veiklos raidą pristatė bibliotekos direktorės pavaduotoja Violeta Bruvinskienė. Per visus metus biblioteka smarkiai keitėsi, prisitaikydama prie naujovių. Šiandien biblioteka – šiuolaikiška, informatyvi, inovatyvi erdvė, siūlanti ne tik knygas ar kitus leidinius, bet ir vietą įvairiausiems lavinamiesiems renginiams, edukacinėms veikloms, intelektualiesiems susitikimams ir diskusijoms.

Svečiai ir darbuotojai ypač džiaugėsi šventiniu koncertu – muzikine retro programa „Mėnesienos šviesoje“.

Tai buvo Švenčionių rajono savivaldybės dovana.

Svečiams buvo įteikti šiaudiniai angeliukai, kuriuos sukūrė Reškutėnų bibliotekos bibliotekininkė Dangira Lisauskienė. Gražių žodžių nepagailėjo ir padėką įteikė Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos direktorė Emilija Banionytė kartu su Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos skyriaus vadove Žydrūne Tichanavičiene.

Vilnijos krašto bibliotekų asociacijos pirmininkė ir Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeinių bibliotekos direktorė Vaiva Daugėlienė kartu su darbuotojomis sveikino gražaus jubiliejaus progą.

Nuoširdūs sveikinimai ir komplimentai skambėjo iš rajono valdžios atstovų, tarybos narių, kultūros įstaigų direktorių, vadovų, menininkų ir skaitytojų. Visos svečių padėkos už bibliotekininkų darbą ir bendradarbiavimą, išsakytos viešai ir asmeniškai, tikrai prisidėjo prie renginio šilumos ir bendruomeniškumo jausmo.

Asta Podnebesnova. Nuotr. iš asmeninio archyvo

Švenčionių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitytojų aptarnavimo ir bibliografinio-informacinio skyriaus bibliografe dirbate pirmus metus. Kokia Jūsų kelio į darbą bibliotekoje priešistorė? Ką studijavote, kur anksčiau dirbote? Kodėl nusprendėte išbandyti save bibliotekoje?

Knygos mane supa nuo pat vaikystės. Anksti išmokau skaityti ir nuo tada mielai renkuosi knygas. Studijuojant lietuvių filologiją Vilniaus universitete teko itin daug skaityti – ir tempai buvo dideli, ir kūrinių apimtys. Po studijų pusę metų dirbau Vilniuje (konsultavau telefonu), bet kiekvieną savaitgalį sugrįždavau į Švenčionis. Tad galiausiai persikėliau į gimtąjį miestą. Iš pradžių „laikina“ įsidarbinau parduotuvėje (kurią iš kitų miestų atvykę vadina butiku), įgavau patirties bendraudama su klientais. Po motinystės atostogų mane pasikvietė pokalbio į biblioteką. Buvau sužavėta darbo pobūdžiu (knygos, skaitytojai, renginiai, krašto istorija, straipsnių rengimas, nuolatinis tobulėjimas) ir iki šiol negaliu atsidžiaugti, kad gimtajame mieste pavyko rasti širdžiai mielą darbą.

Ar pradėjus dirbti buvo sunku perprasti bibliografijos ir kraštotyros sričių specifiką? Ar turėjote kolegų, kurie jums padėjo, konsultavo? Kas šiose srityse jums vis dar kelia klausimų, sunkumų?

Pradėjus dirbti bibliotekoje, kolegos buvo geranoriški, supažindino su darbo aplinka, mokė naudotis bibliotekos informacijos sistema ir pan. Dar ir dabar iškilus klausimams galiu drąsiai kreiptis. Gaila, kad neturėjau galimybių susipažinti su kolege, kuri dirbo su kraštotyra – ne vienerius metus ši sritis nebuvo tyrinėta, tad tikrai yra ką veikti. Pradžioje susisteminau ir

Asta Podnebesnova: „Kiekviena istorija, kiekvienas pasakojimas yra unikalus ir padeda suprasti, kaip keitėsi mūsų kraštas“

Aušra Gudavičiūtė

*Vyresnioji bibliografe-kraštotyrininkė
Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka*

Švenčionių rajono viešosios bibliotekos Skaitytojų aptarnavimo ir bibliografinio-informacinio skyriaus bibliografe Asta Podnebesnova – aktyvi jauna kraštotyrininkė, parengusi jau ne vieną pasakojimą apie Švenčionių kraštui nusipelnčius žmones. Šįkart kviečiame susipažinti su ja pačia.

surūšiauvau turimą kraštotyros medžiagą, o tada pradėjau domėtis, apie ką galiu rašyti, ką dar galiu pakalbinti.

Per neilgą darbavimosi Švenčionių rajono savivaldybės bibliotekoje laikotarpį jau spėjote nemažai nuveikti, svetainėje „Bičių korys“ paskelbtas ne vienas Jūsų interviu su Švenčionių krašto šviesuoliais. Kaip pavyko taip aktyviai įsitraukti į kraštotyros darbą, kuojis jums asmeniškai įdomus ir kodėl?

Man visada buvo įdomu pažinti savo krašto istoriją, kultūrą ir žmones. Švenčionių kraštas turi turtingą paveldą, o šviesuoliai, su kuriais kalbėjau, ne tik žino daug vertingos informacijos, bet ir gali pasidalinti asmeniniais prisiminimais, kurie padeda geriau pajusti vietos dvasią.

Asmeniškai man kraštotyra yra įdomi, nes ji leidžia pažinti vietos kultūrą ir žmonių gyvenimus, o taip pat prisideda prie mūsų tapatybės formavimo. Kiekviena istorija, kiekvienas pasakojimas yra unikalus ir padeda suprasti, kaip mūsų kraštas keitėsi. Tai man suteikia prasmės ir motyvacijos dirbti šioje srityje.

Ar pati esate kilusi iš Švenčionių rajono? Kokias matote jo stiprybes? O kokias silpnynes? Ar jaunam žmogui Švenčionių kraštas suteikia pakankamai galimybių?

Taip, gimiau ir užaugau Švenčionyse. Stiprybės – gamtos grožis, tyras oras, puikus susisiektas, bendruomeniškumas ir puikus miestas jaunoms šeimoms auginti vaikus. Ir kai daugelis sako, kad Lietuvoje niekas nesišypso, tai čia gal labiau apie didesnius miestus, nes mažuose miesteliuose

*Asta Podnebesnova su mokytoja Palmūra Krivickiene.
A. Podnebesnovos archyvo nuotr.*

beveik visi vieni kitus pažįsta ir susitikus visada malonu pasilabinti.

Silpnybė tikriausiai būtų – specializuotų darbo vietų trūkumas. Jaunam žmogui mūsų kraštas suteikia pakankamai galimybių – vykdomi įvairūs projektai, įtraukiantys jaunimą, galimybė dalyvauti įvairiose bendruomeninėse ir kultūrinėse veiklose.

Ar, Jūsų nuomone, kraštotyros veikla yra tik meilės savam kraštui išraiška, ar galbūt gali reikšmingai prisidėti prie istorijos, etnologijos, folkloristikos, kitų mokslų, pateikdama svarbių duomenų?

Kraštotyros veikla tikrai gali būti laikoma ne tik meilės savam kraštui išraiška, bet ir svarbiu indėliu į įvairių mokslų, tokių kaip istorija, etnologija ir folkloristika, vystymąsi. Tai daugialypė veikla, kuri suteikia svarbių duomenų bei įžvalgų įvairiems mokslams, prisideda prie kultūrinio paveldo išsaugojimo ir bendruomenių vystymosi. O internetinės svetainės „Bičių korys“ ir „Vilnijos vartai“ leidžia bendrinti tą informaciją ir domėtis kitų kraštų kultūros paveldu, žmonėmis ir istorija.

Pasidalinkite savo kaip kraštotyrininkės darbo metodais: kaip ruošiatės pokalbiui su pateikėju, kaip pelnote jo (jos) pasitikėjimą, ar vėliau palaikote ryšį, domitės jo (jos) gyvenimu, veikla? Galbūt rinkdama medžiagą bendradarbiaujate su kitomis kultūros, švietimo įstaigomis (muziejais, mokyklomis...)?

Viskas dar labai nauja, bet su kiekvienu pokalbiu įgaunu patirties. Iš pradžių plačiau pasidomiu apie tą žmogų, pasiruošiu klausimus. Iki šiol teko bendrauti su iškaltiniais žmonėmis, kurie labai daug ką turi papasakoti. Po pirmojo pokalbio su mūsų krašto rašytoju, bendravome dar ne kartą: eksponavome rašytojo dukros miniatiūrų parodą, advento laikotarpiu organizavome renginį. Su kitomis įstaigomis renkant medžiagą dar nebendradarbiavome, bet ateityje tikrai planuoju.

„Kraštotyros veikla tikrai gali būti laikoma ne tik meilės savam kraštui išraiška, bet ir svarbiu indėliu į įvairių mokslų, tokių kaip istorija, etnologija ir folkloristika, vystymąsi“, – teigia

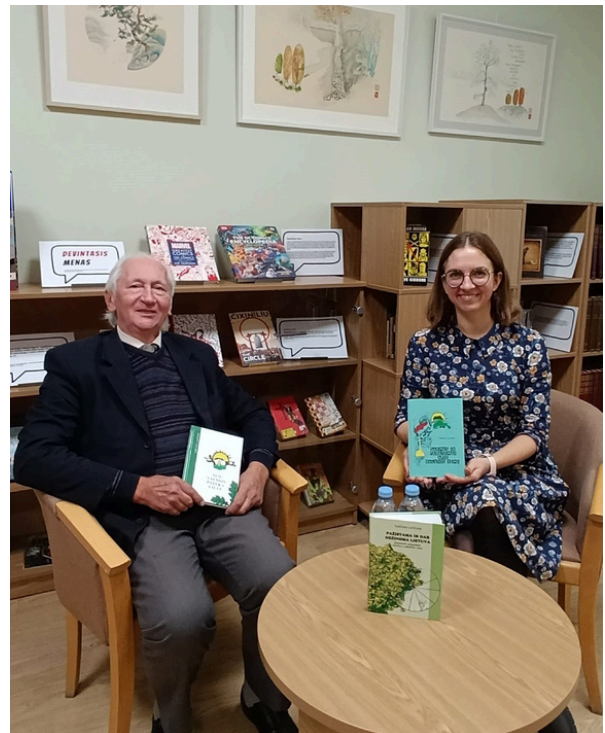
A. Podnebesnova

Kokiomis įdomiomis kraštotyrinėmis veiklomis gali pasigirti Švenčionių rajono savivaldybės viešoji biblioteka?

Švenčionių rajono savivaldybės viešoji biblioteka siūlo įvairias kraštotyrimines veiklas, kurios padeda pažinti regiono kultūrą, istoriją ir tradicijas. Biblioteka organizuoja parodas, teminius renginius, knygų pristatymus, kurie skirti kraštotyrai ir regiono autoriams, taip skatindama skaitymą ir pažinimą. Taip pat mūsų biblioteka bendradarbiauja su mokyklomis, muziejais, kultūros centrais ir kitomis institucijomis organizuodama renginius ir veiklas.

Ką patartumėt arba ko palinkėtumėt pradedančiam kraštotyrininkui?

Pradedančiam kraštotyrininkui noriu palinkėti smalsumo tyrinėti, kantrybės nuosekliai siekiant savo tikslų ir kūrybiškumo ieškant naujų metodų, kad pateikiama medžiaga būtų ne tik naudinga, bet ir įdomi.

Asta Podnebesnova su visuomenės veikėju, rašytoju, žurnalistu Šarūnu Laužadžiu. A. Podnebesnovos archyvo nuotr.

Tarptautinės patirtys: naujos idėjos ir galimybės

Ilona Krupavičienė

*Vyr. bibliografe kraštotyrai
Alytaus Jurgio Kunčino viešoji biblioteka*

2024 m. gruodžio 9–14 dienomis jungtinė Vilniaus ir Alytaus regionų bibliotekininkų komanda dalyvavo savaitės trukmės „Erasmus+“ mobilumo vizite Lenkijoje, Žorų mieste. Prisijungti prie šio projekto pakvietė Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka.

15 kolegų iš Vilniaus regiono bibliotekų susipažino su inovatyvia bei modernia Žorų miesto Ottono Sterno viešąja biblioteka. Į viešnagės Lenkijoje programą buvo įtrauktas ir kitų kultūrinių objektų lankymas. Svečiomės Baranovicų rūmuose, kurių jaukios erdvės pritaikytos įvairioms edukacinėms veikloms. Taip pat aplankėme ir Žorų miesto muziejaus modernaus dizaino ekspozicijas.

Bibliotekos vadovė Aleksandra Zawalska-Hawel vizito dalyvius supažindino su edukacinėmis programomis, parodomis ir kitomis veiklomis, kuriomis siekiama pritraukti įvairaus amžiaus

auditorijas. Daug dėmesio skiriama jaunimui, jo saviraiškai bei savanorystei bibliotekoje. Sėkmingai organizuojami ir didelio pasisekimo sulaukia stalo žaidimų turnyrai. Taip pat lankytojams siūlomos plačios technologinės galimybės. 3D spausdintuvas, garso įrašų studija, interaktyvios erdvės mažiesiems skatina mokymąsi ir kūrybiškumą.

Bibliotekoje sukaupta labai gausi mediateka, todėl šiuolaikiškai įrengtoje salėje populiarūs įvairių filmų peržiūros. Kaip tik viešnagės metu, penktadienio vakarą, teko stebėti susirinkusį gausų būrį kino mėgėjų.

Daugelį Žorų miesto bibliotekoje vykstančių renginių bei iniciatyvų galima pritaikyti ir kraštotyrinėje veikloje. Juk kraštotyra – tai ne tik praeities tyrinėjimas, bet ir atsakomybė už ateitį. Šiandien ypač svarbu ne tik rinkti ir saugoti istorinius duomenis, bet ir rūpintis aplinka, kurioje tie istorijos ženklai išlikę.

Bibliotekoje skatinamos ekologinės iniciatyvos, kurios padeda išsaugoti gamtos ir kultūros paveldą ateities kartoms. Organizuojami augalų ir drabužių mainai, vyksta įvairios ekologinės dirbtuvės. Į šias veiklas aktyviai įsitraukiantys dalyviai mokosi kūrybiškumo, atgaivinamos senos siuvimo, mezgimo ir

Autorės asmeninio archyvo nuotr.

kitų amatų tradicijos.

Tai veiklos, kurios ne tik ugdo tvarų požiūrį, bet ir leidžia gilintis į krašto kultūros paveldą. Per šias iniciatyvas stiprinamas bendruomeniškumas, kuriamas atsakingas ryšys su savo kraštu, gamta ir istorija.

Darbo stebėjimo vizitas sutapo su kalėdinių laikotarpiu, todėl dalyviai įsitraukė ir į žvakių gamybos bei kalėdinių vainikų gamybos dirbtuves. Toks kūrybinis procesas gali būti pritaikomas įvairaus amžiaus bendruomenės nariams, kartu pristatant ir savo krašto kalėdinius papročius.

Netgi tinklalaidžių kūrimo studija gali tapti puikiu kraštotyrinės veiklos sklaidos įrankiu ir gyvu bendruomenės istorijos archyvu, išsaugant autentiškus pasakojimus ir vyresniųjų žmonių prisiminimus.

Naudojant šiuolaikines technologijas, kūrybiškus formatus ir bendruomenės įtraukimą, gimtojo krašto pažinimas gali būti įdomus ir vis naujai atrandamas.

Geriausia 2024 metų Trakų rajono bibliotekininkė – lentvariškė Dalia Bagdžiuvienė

Regina Rancevičienė

*Ųyr. bibliografe
Trakų viešoji biblioteka*

Naujieji metai Trakų rajono savivaldybės viešajoje bibliotekoje prasidėjo kiek kitaip nei visada – rinkome geriausią 2024 metų bibliotekininką. Tai nauja mūsų bibliotekos įsteigta nominacija, kurios tikslas – peržvelgti praėjusius metus, pamatyti, kokie jie buvo, pasidžiaugti kolegų pasiekimais ir skatinti profesinę iniciatyvą.

Geriausią metų bibliotekininką balsuodami išrenka kolegos. Apdovanojimas skiriamas už profesinės veiklos nuopelnus, kompetenciją, iniciatyvumą bei aktyvumą bendruomeninėje veikloje. Geriausiam metų bibliotekininkui įteikiama statulėlė (aut. Viačeslavas Gibovskis). Šis prizas keliaujantis – kasmet perduodamas naujai išrinktam laureatui.

Pirmoji laureatė

Pirmajame konkurse geriausia 2024 metų bibliotekininkė išrinkta Trakų viešosios bibliotekos Lentvario padalinio vedėja Dalia Bagdžiuvienė, įstaigoje dirbanti nuo 1988 m. Per 36 darbo metus bibliotekininkystę Dalia pažino iš įvairių pusių: dirbo Lentvario miesto bibliotekoje, vėliau – Trakų viešosios bibliotekos Metodikos skyriuje, Trakų viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriuje. 2021 metais Dalia grįžo į Lentvario miesto biblioteką, kuri 2019 m. persikėlė į naują, modernų pastatą. Šiandien čia siekiama suderinti knygą ir šiuolaikines technologijas.

Geriausios 2024 metų bibliotekininkės apdovanojimas.

Iš kairės į dešinę: Trakų viešosios bibliotekos l. e. p. direktorė

Dovilė Bagdanavičienė, Lentvario miesto padalinio vedėja Dalia Bagdžiuvienė, direktorės pavaduotoja Justina Vairickina.

Planuodama bibliotekos veiklas, Dalia stengiasi, kad jos būtų įvairios ir kiekvienas lankytojas atrastų ką nors įdomaus. Bibliotekininkė domisi naujovėmis, rengia projektus, organizuoja įvairius renginius ir parodas, taip pat gilina žinias seminaruose ir mokymuose.

Už įgyvendintas veiklas Dalia buvo ne kartą įvertinta. 2025 m. Kunigaikščio Vytauto Didžiojo apdovanojimų metu jai įteikta Trakų rajono savivaldybės mero padėka už bendrosios gyventojų kultūros vystymą, etnokultūros tradicijų puoselėjimą, tautinių mažumų kultūros plėtrą bei kultūrinių iniciatyvų įgyvendinimą. 2016, 2017, 2018 m. už švietėjišką veiklą, pažangias skaitymo skatinimo iniciatyvas, inovatyvių veiklos metodų taikymą, bibliotekos paslaugų plėtrą ir kitus nuopelnus Daliai įteiktos Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos padėkos.

Kraštotyros veikla Lentvario miesto bibliotekoje

Pastaraisiais metais Lentvario miesto biblioteka daug dėmesio skyrė inovatyviam surinktos kraštotyros medžiagos pristatymui – įgyvendinti projektai „Interaktyvus Lentvaris QR“ ir „Interaktyvus Lentvaris QR-2“, išleista knyga „Lentvario (NE)pasakojimai“, vykdamas tokio paties pavadinimo projektą.

„Interaktyvus Lentvaris QR“

2022 m. įgyvendinus projektą „Interaktyvus Lentvaris QR“, buvo sukurtas interaktyvus Lentvario miesto žemėlapis, kuriame sužymėta 15 lankytinų objektų su šalia nurodytais QR kodais. Juos nuskenavus, gaunama informacijos apie lankomą objektą – įvairių faktų, įdomybių, nuotraukų, vaizdo įrašų. Informacija prieinama ir už bibliotekos ribų – lenteles su QR kodais galima rasti Lentvario mieste, šalia

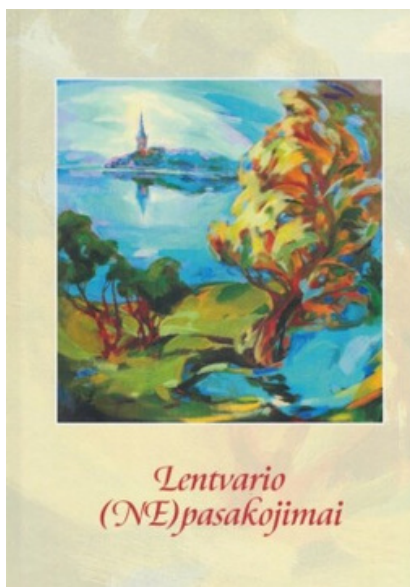
lankytinų objektų. Šis projektas buvo plėtojamas ir 2023 m. įgyvendintas jo tęsinys – „Interaktyvus Lentvaris QR-2“. Jo metu interaktyvus žemėlapis papildytas dar 17 QR kodų – dabar miestu ir jo istorija besidomintys lankytojai supažindinami ir su Lentvarį garsinančiais bei garsinusiais žmonėmis. Interaktyvų Lentvario miesto žemėlapij galima rasti [čia](#).

„Lentvario (NE)pasakojimai“

2024 m. pasirodė Dalios Bagdžiuvienės, Renės Lučiūnienės ir Astos Radimonienės sudaryta knyga „Lentvario (NE)pasakojimai“.

Leidinyje pateikti 2004 m. užrašyti pasakojimai apie Lentvarį, jo pavadinimo kilmę, istorinius įvykius, čia gyvenusius žmones ir kt.

Knyga iliustruota nuotraukomis, piešiniais ir paveikslais, taip pat papildyta QR kodais, suteikiančiais papildomos informacijos apie miestą.

Dalia Bagdžiuvienė: „Aš myliu Lentvarį, domiuosi jo istorija ir žmonėmis“

Jolanta Zakarevičiūtė

*Viešųjų ryšių specialistė
Trakų rajono savivaldybės viešoji biblioteka*

Gal galėtumėte šiek tiek papasakoti apie save ir savo šeimą?

Dalia Bagdžiuvienė. Esu tikra lentvarietė. Gimiau ir užaugau Lentvaryje – čia ne tik dirbu, bet ir gyvenu su šeima: vyru Gintautu, dukra Indre ir sūnumi Žygimantu. Duktė baigė Trakų Vytauto Didžiojo gimnaziją, vaidino Trakų karališkajame teatre. Vyras Gintautas žaidžia šachmatais – čempionatuose atstovauja Trakų rajonui. Mano mama taip pat yra aktyvi bendruomenės narė – ji dalyvauja tremtinių choro veikloje ir dainuoja ansamblyje „Klevinė“.

Aš myliu Lentvarį, domiuosi jo istorija ir žmonėmis, siekiu prisidėti prie miesto kultūrinio ir bendruomeninio gyvenimo, puoselėju jo paveldą ir tradicijas.

Esate pripažinta geriausia metų bibliotekininke. Gal galėtumėte prisiminti, kaip pasirinkote šią specialybę?

Bibliotekoje dirbu nuo 1988 m., tad mano darbo patirtis bibliotekininkystėje yra 36 metai, iš kurių 15 metų užimu vadovaujančias pozicijas. Niekada neįsivaizdavau rutinos ir nuobodulio.

Meilė knygoms prasidėjo dar nuo jaunumės. Nemažai įtakos tam turėjo mano krikšto mama, dirbusi bibliotekoje. Kai pradėjau pati dirbuoti Lentvario bibliotekoje, darbas mane užkabino ir nepaleido iki šių dienų.

Būdama 39-erių VU įgijau bibliotekininkystės išsilavinimą, tada iš Lentvario bibliotekos „pabėgau“ į Trakų viešosios bibliotekos Metodikos skyrių. Po kurio laiko tapau Vaikų literatūros skyriaus vedėja, o vėliau sugrįžau į Lentvario biblioteką.

2019 m. Lentvario miesto biblioteka įsikūrė moderniame pastate, kuriame dera knyga ir šiuolaikinės technologijos.

Aš nuolatos domiuosi naujovėmis, organizuoju renginius, rengiu projektus, bendrauju su profesionaliais menininkais ir organizuoju jų darbų parodas. Taip pat nuolat gilinu savo žinias įvairiuose seminaruose ir mokymuose.

O kurios veiklos Jums paliko didžiausią įspūdį?

Tikriausiai darbas su jaunaisiais skaitytojais Vaikų literatūros skyriuje. Ten monotonijos tikrai nėra (*šypsosi*). Visada reikia judėti į priekį, stengtis sudominti mažuosius, kad jie norėtų užsukti į biblioteką dar ir dar kartą.

Veiklos vijo vienos kitas, tai – ir būreliai, ir gastrolės su „Teatriuku“. Stengėmės neapsiriboti bibliotekos erdvėmis, tad dalyvavome ir Kaziuko bei Vilniaus knygų mugėse, Trakų miesto šventėje „Trakų vasara“.

Taip pat su biblioteka pradėjome įgyvendinti ir įvairius projektus. Man buvo svarbu, kad jie būtų netradiciniai, nevienadieniai, turėtų išliekamąją vertę.

Parengėme ir laimėjome apie 10 projektų, gavome

papildomą finansavimą iš Lietuvos kultūros tarybos.

Vienas reikšmingiausių – socialinis edukacinis projektas „Skaitymas su šunimi“, kitaip – kaniterapija. Sėkmingai startavęs 2017 m., jis išplito nacionaliniu mastu ir buvo vykdomas bene 20 bibliotekų. Už tai buvau apdovanota Lietuvos kultūros ministerijos už švietėjišką veiklą.

Naujausi įgyvendinti projektai yra susiję su Lentvario miestu ir naujausiomis technologijomis. Pavyzdžiui, įgyvendinant projektą „Keliauk po Lentvarį su virtualiais knygų herojais“, buvo sukurtas papildytos realybės orientacinis žaidimas „Atrask Lentvarį“, veikiantis mobiliojoje programėlėje.

Žaidimas suteikia unikalią galimybę iš naujo atrasti 10 lankytinų Lentvario vietų. Prie kiekvieno iš 10-ties objektų lankytoją pasitinka visiems gerai žinomi virtualūs knygų personažai, kurie ne tik papasakoja apie lankomą objektą, bet ir skiria smagią užduotį.

Lentvario biblioteka neapleidžia ir vienos iš svarbiausių savo veiklos sričių

– kraštotyros darbo, tad nemažai dėmesio skiria jai ir šio fondo populiarinimui.

Smalsiam miesto gyventojui buvo sukurta dar viena paslauga, atliekanti edukacinę funkciją ir paremta naujausiais IT sprendimais.

Atsižvelgiant į jaunų žmonių poreikius, buvo sukurtas produktas mobiliesiems įrenginiams – interaktyvus Lentvario objektų žemėlapis „Interaktyvus Lentvaris QR“. Jį sudaro 15 objektų, prie kurių yra pritvirtintos lentelės su QR kodais. Prie kiekvieno objekto lankytojai ras trumpą aprašymą, vaizdo įrašų, nuotraukų. Projekto metu vyko ir ekskursija po miestą, žemėlapių edukacija, nuotolinis susitikimas su kraštovaizdžio architektais, nuotraukų konkursas.

Šios interaktyvios veiklos buvo tęsiamos pildant žemėlapių – visuomenei pristatytas projektas „Interaktyvus Lentvaris QR-2“, kuris kviečia pažinti ne tik vietas, bet ir Lentvario miestą garsinusius ir garsinančius žmones: Tiškevičių giminę, vaikų rašytoją Neringą Vaitkutę, dailininkę Astą Radimonienę, fotografą Alfredą Girdziušą, kalbininką Juozą Abaravičių, kunigą Kazimierą Kulak ir kitus.

2023 m. Lentvario miesto bibliotekai toliau vykdant projektą „Interaktyvus Lentvaris QR-2“, liepos 3–5 d. įvyko respublikinis tapybos pleneras „Lentvaris kitaip“. Jo metu dailininkai nutapė 10 originalių darbų, kurie iki šiol keliauja po Trakų rajono ir Lietuvos bibliotekas.

Labai džiaugiamės, kad pernai Lentvario bibliotekoje, vykdant projektą „Lentvario (NE)pasakojimai“, buvo

išleista knyga „Lentvario (NE)pasakojimai“, kurią sudaro trys dalys. Ją rengiant buvo panaudota 11 surinktų ir prieš 20 metų užrašytų istorijų.

Leidinyas taip pat yra papildytas QR kodais, kurie padės pažinti lankytinus miesto objektus ir žinomus žmones. Trečiojoje knygos dalyje – „Lentvaris menininkų akimis“ pristatomi 2024 m. vykusio tapybos plenero „Lentvaris kitaip“ menininkų darbai. Knygos sutiktuvės vyko ne tik Lentvario miesto bibliotekoje, bet ir Vievio miesto Lazdynų Pelėdos bibliotekoje, Trakų Vokės dvare.

Tai tik keletas paskutinių mūsų veiklų, kurias vykdome Lentvario bibliotekoje. Stengiamės būti inovatyvūs, patrauklūs šiuolaikiniam skaitytojui.

Su kokiais dabar iššūkiais tenka susidurti dirbant Lentvario bibliotekoje?

Mes norime, kad mūsų renginiai ir veiklos būtų prieinamos įvairaus amžiaus lankytojams, kad visi galėtų dalyvauti – ir vaikai, ir senjorai, ir jaunimas, ir vidutinio amžiaus gyventojų grupė, kuri bibliotekoje dažniau lankosi tik šeštadieniais. Nenorime nieko užmiršti.

Taip pat toliau siekiame išeiti iš savo ribų, tad dalyvavome ir Vilniaus knygų mugėje, ir Užgavėnių šventėje Trakuose kovo 1 d.

Gal galėtumėte dar pasidalyti šių metų planais?

Vienas iš prioritetų yra projektinė veikla. Taip pat norime išnaudoti visas turimas priemones, jas parodyti ir įveikinti.

Esame nusimatę patobulinti pernai įvykusius renginius, tokius kaip Pyragų diena, Vėlyvieji pusryčiai, netradicinės pamokos ir kt. Šiemet ir vėl nemažai dėmesio sutelksime į skaitymo skatinimo konkursą „Vasara su knyga“. Liks neužmirštas ir Skaitytojų klubas, taip pat vesime įvairius mokymus. Labai džiaugiamės „Auksiniu protu“, kuriame šiemet žaidžia keturios komandos. Vėl planuojame organizuoti vaikų vasaros dienos stovyklą. Žinoma, įsitrauksime į Lentvario bendruomenės veiklas, galbūt sudalyvausime ir Lentvario miesto derliaus šventėje. Tikrai turime sumanymų.

Kaip vertinate šį „Geriausio metų bibliotekininko 2024“ apdovanojimą?

Visada smagu gauti apdovanojimą, kai jo nesitiki. Tai man buvo netikėta, nes kaip ir kiekviena iš mūsų tiesiog dirbu savo darbą, atlieku pareigas.

Manau, kad visos mano kolegės nusipelno bent kartą sulaukti tokio įvertinimo, nes visos atsidavusios savo profesijai. Žinoma, įvertinimas suteikia ne tik džiaugsmo, bet ir padidina motyvaciją, įpareigoja toliau judėti į priekį.

Beveik 40 metų dirbate bibliotekoje, apsupta knygų. Ar pati mėgstate skaityti?

Kažkada skaičiau detektyvus, dabar dažnai renkuosi knygas pagal rekomendacijas. Šiuo metu dažniau renkuosi knygas, kuriose galima rasti patarimų ir juos pritaikyti sau. Taip pat pas mus Lentvario bibliotekoje dažnai vyksta susitikimai su knygų autoriais, tad kai ruošiuosi pristatymams, perskaitau tas knygas. Apskritai šiais laikais yra daug puikių knygų, ypač lietuvių autorių.

O ką mėgstate veikti laisvalaikiu? Kokių turite pomėgių?

Man patinka būti gamtoje, taip pat pakeliauti tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje. Esant galimybei renkuosi aktyvų laisvalaikį: sportą, pėsčiųjų žygius, kai tenka įveikti 10, 15 km distancijas.

Su vyru Gintautu aktyviai dalyvaujame Trakų rajono ir Lentvario bendruomenės gyvenime. Kartu su juo jau 12 metų šokame Lentvario kultūros centro vyresniųjų liaudies šokių kolektyve „Lendvarė“. Dalyvavome trijose Dainų šventėse, įvairiuose festivaliuose, su šokių kolektyvu aplankyta daug šalių.

Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ir Lentvario miesto bibliotekos archyvo nuotr.

2024-aisiais Vilniaus rajono savivaldybės centrinės bibliotekos įgyvendinti kraštotyros projektai

Irena Baranovskaja

*Vyriausioji bibliografinė kraštotyrai
Vilniaus rajono savivaldybės centrinė
biblioteka*

2024 m. lapkričio 11 d. – gruodžio 8 d. Vilniaus rajono savivaldybės centrinės bibliotekos Medininkų padalinyje buvo įgyvendintas projektas „Pažinkime karališkųjų Medininkų istoriją“.

Vyko susitikimai, kurių tikslas – supažindinti projekto dalyvius su šios gyvenvietės ir jos žmonių istorija, Medininkų pilies istorija, tokiomis žymiomis asmenybėmis kaip šv. Kazimieras bei geofizikas, geologas ir geografas, Vilniaus universiteto profesorius Juzefas Lukaševičius.

Organizuotos išvykos į istorines vietas bei gražiausių gimtinės vietų nuotraukų konkursas.

Lapkričio 16 d. 18 asmenų grupė iš Medininkų išvyko į Vilnių aplankyti Aušros Vartus, kadaise vadintus Medininkų Vartais, nes per juos vedė kelias į Karališkuosius Medininkus.

Lapkričio 18 d. VRSCB Medininkų padalinyje vyko susitikimas „Prisiminimai išliks dainoje“. Renginio metu dalyviai prisiminė Medininkų gyventojus, kurie savo gyvenimą paskyrė tarnystei kitam žmogui ir bendruomenės gerovei.

Uždegdami atminimo švieses širdyse, jie padėkojo tiems, kurie rūpinosi protėvių tradicijų išsaugojimu, puoselėjo krikščioniškąsias vertybes, pagarbą ir jautrumą kito žmogaus poreikiams.

Gruodžio 8 d. vyko susitikimas su Medininkų parapijos klebonu ir knygos „Karališkieji Medininkai vakar ir šiandien“ autoriumi, gvardijonu t. Józefu Makarczyk iš Mažesniųjų brolių konventualų (pranciškonų) ordino.

Tai knyga, tapusi tikru žinių apie Medininkus lobynu. Susitikimo metu autorius pasakojo apie knygos rašymo procesą ir informacijos paiešką

parapijos archyvuose, kur seniausi įrašai siekia 1652 m. Cituodamas šv. Jono Pauliaus II žodžius apie būtinybę pažinti savo istoriją, t. Józef pabrėžė pareigą puoselėti protėvių atminimą ir tradicijas.

Projekto metu taip pat buvo surengtas nuotraukų konkursas „Gražiausios mano apylinkės vietovės rudenį“. Šio konkurso tikslas buvo supažindinti dalyvius su Medininkų istorija ir kultūra, ugdyti jų vaizduotę bei meninį jautrumą.

2024 m. lapkričio ir gruodžio mėnesiais Vilniaus rajono savivaldybės Centrinės bibliotekos Kalvelių struktūriniame padalinyje buvo įgyvendintas projektas „Kalveliai vakar ir šiandien – lenkų pėdsakai kaimo istorijoje“. Projekto tikslas – puoselėti ir skatinti lenkų tradicijas, papročius ir protėvių palikimą, kuris nuo seno gyvuoja Kalvelių gyventojų kasdienybėje.

Lapkričio 11 d. įvyko pirmasis projekto susitikimas – dirbtuvėse „Lenkija mūsų širdyse“ dalyvavo Stanislovo Moniuškos gimnazijos II ir IV klasių mokiniai.

Lapkričio 21 d. įvyko antrasis susitikimas, kuris prasidėjo Kalveliuose gyvenančios poetės Danutos Voleiko poezijos rinkinio „Šviesos ir šešėliai“ pristatymu.

Jos eilėraščiai, kupini jausmų ir meilės lenkiškoms tradicijoms bei Vilnijai, labai sujaudino susirinkusiuosius. Dalyviai galėjo ne tik susipažinti su autorės kūryba, bet ir jaukioje atmosferoje pasiklausyti jos eilėraščių ištraukų.

Lapkričio 29 d. vyko trečias projekto renginys. Renginys prasidėjo senų fotografijų parodos „Senieji Kalveliai objekte“ atidarymu.

Eksponuotos nuotraukos, atspindinčios lenkų šeimų gyvenimą Kalveliuose skirtingais laikotarpiais. Paroda sukėlė daug emocijų, o dalyviai dalijosi asmeniniais prisiminimais ir įdomiomis istorijomis.

Paroda bibliotekoje buvo eksponuojama iki projekto pabaigos, o vėliau – perkelta į Kalvelių seniūnijos pastatą, kur galės džiuginti vietos bendruomenę.

Gruodžio 3 d. vyko piešinių konkurso „Kalveliai vaikų akimis“ finalinis renginys, siekiantis skatinti vietos gyventojų susidomėjimą gimtojo krašto istorija, tradicijomis ir lenkų kultūros paveldu.

Gruodžio 12 d. Glitiškių dvare įvyko iškilmingas projekto „Išsaugoti nuo užmaršties – Jelenskių šeima Glitiškėse“ pristatymas ir parodos atidarymas, kuriame dalyvavo Glitiškių gyventojai, mokytojai, bibliotekininkai bei Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos ir Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos atstovai.

Renginio metu literatūros istorikas, žurnalistas ir humanitarinių mokslų daktaras Józef Szostakowski papasakojo apie Jelenskių šeimos istoriją ir jų ryšius su Vilniaus kraštu bei Glitiškėmis. Buvo atidaryta ir pristatyta paroda, kurioje eksponuoti dokumentai ir artefaktai, susiję su šia šeima.

Gruodžio 13 d. pagal minėtą projektą buvo organizuota ekskursija jaunimui iš Vilniaus krašto į vietas, susijusias su Jelenskių šeima.

Dalyvavo apie 50 žmonių. Jie aplankė Jelenskių šeimos koplyčią Rasų kapinėse Vilniuje bei Švenčiausios Jėzaus Širdies parapijos bažnyčią Paberžėje, kurioje yra atminimo lenta, skirta Juozapui Jelenskiui. Taip pat aplankytos 1944 m. Glitiškėse nužudytų lenkų laidojimo vietos ir Glitiškių dvaras, kur jaunimas turėjo galimybę apžiūrėti parodą, skirtą Jelenskių giminės istorijai.

Visus projektus finansavo Lenkijos kalbos plėtros institutas Lenkijos švietimo ministro iššomis.

Vilniaus rajono savivaldybės centrinės bibliotekos nuotraukose – kraštotyros renginių akimirkos.

Ar pažįstame Varėnos kraštą?

Laimutė Cibulskienė

Bibliografe

*Varėnos rajono savivaldybės viešoji
biblioteka*

*Organizatorės ir vedėjos Ūla, Laimutė,
Renata. Bibliotekos archyvo nuotr.*

2024 m. gegužės 21 d. į Varėnos viešąją biblioteką rinkosi smalsiausi kraštiečiai – čia jau antrus metus iš eilės vyko protmūšis „Ar pažįsti Varėnos kraštą?“ Šis intelektualus renginys buvo skirtas pažinti savo krašto istoriją, kultūrą, gamtą, tradicijas. Dalyvauti protmūšyje buvo kviečiami visi norintys pasitikrinti savo žinias bei sužinoti naujų dalykų apie Varėnos kraštą.

Organizuojant protmūšį pirmas svarbus žingsnis buvo paruošti protmūšio klausimus, kurie turėjo užtikrinti renginio sėkmę (protmūšio organizatorė ir klausymyno sudarytoja – šio straipsnio autorė Laimutė Cibulskienė).

Informacija buvo renkama iš patikimų šaltinių: įvairių kraštotyros fondo leidinių, teminių segtuvų, enciklopedijų, Varėnos rajono savivaldybės tinklalapio ir kt.

Pasirinktos aktualiausios ir įdomiausios temos: istorija, gamtos turtai, kultūra, tradicijos, vietovės, įdomybės, faktai. Klausimų įvairovė, nuo lengvų iki sudėtingų, turėjo įtraukti visus dalyvius, leisti

pasijusti užtikrintai, suteikti iššūkį, įdomumą.

Dalyviai buvo kviečiami įvairiai: skelbimai bibliotekos interneto svetainėje, socialiniuose tinkluose, rajono spaudoje.

Gera praleisti laiką ir praturtinti žinias apie Varėnos rajoną susirinko per 30 įvairaus amžiaus ir išsilavinimo žmonių iš Varėnos miesto, Puodžių, Nedzingės, Krivilių kaimo bendruomenių, nemažas pulkelis „Ąžuolo“ gimnazijos moksleivių. Žinių mūšyje susirungė 8 komandos: „50+“, „Varėnos lyga“, „Voveruškos“, „Margučiai“, „Puodžiai“, „Pirmuoliai“, „Kielukė“, „Krivis“.

*Žaidimo akimirka. Bibliotekos archyvo
nuotr.*

Renginys prasidėjo eilėraščiu dzūkų tarme „Varėnai – 150“, kurį perskaitė jo autorė ir komandos „50+“ narė Irena Malmygienė.

Dalyviai buvo supažindinti su žaidimo taisyklėmis. Pabrėžta, jog rengiant klausimus norėta ne tiek patikrinti žaidėjų žinias, kiek paskatinti visus kuo daugiau domėtis savo kraštu.

Dalyviams buvo pateikta 50 įvairių klausimų. Kai kurie klausimai dalyviams pasirodė išties nelengvi: kodėl anksčiau dzūkai baravykus rinkdavo basi, kaip sukviesti miške ganomas kiaules, kaip buvo vadinama Rudnia iki XVIII amžiaus, iš kokio žodžio kilo Kaniūkų kaimo vardas, kiek vilkų sumedžiota Varėnos rajone 2024 metais?

*Nugalėtojų komanda. Bibliotekos
archyvo nuotr.*

Nors ne į visus klausimus pasisekė atsakyti, tačiau dalyviai nenusiminė, nes buvo atnaujintos žinios, sužinota naujų faktų. Šį kartą nugalėtojais tapo net dvi komandos, surinkusios po lygiai taškų – tai komanda „Krivis“ ir „50+“. Antrąją vietą pasidalino irgi 2 komandos – „Puodžiai“ ir „Kielukė“. Trečia vieta džiaugėsi komandos „Varėnos lyga“ ir „Pirmuoliai“.

Visos komandos gavo atminimo dovanėlių, buvo nuoširdžiai padėkota gimnazistei Ūlai Čiočytei, parengusiai skaidres šiam renginiui, bei bibliotekininkei Renatai Česnulevičienei, padėjusiai vesti protmūšį.

Po renginio buvo trumpai aptarti klausimai, jų sudėtingumas, pasidžiaugta renginio dalyvių gausa, jų smalsumu ir žingeidumu.

*Protmūšio dalyviai. Bibliotekos archyvo
nuotr.*

Pokalbių klubas „Istorijų skrynia“

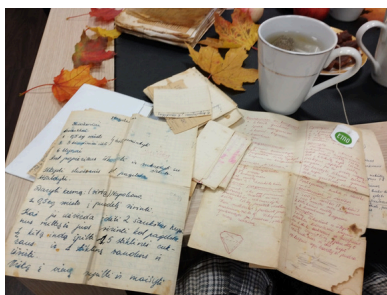
Angelė Paulėkaitė

*Kraštotyros darbuotoja
Druskininkų savivaldybės viešojoje
bibliotekoje*

Druskininkų savivaldybės viešojoje bibliotekoje 2024 m. spalį pradėjome naują veiklą ir sukvietėme druskininkiečius. Tai kas mėnesį vykstantis pokalbių klubas „Istorijų skrynia“.

Galime pasidžiaugti nuolatiniais dalyviais, įdomiomis istorijomis ir nuoširdžiais pokalbiais. Klubo susitikimų metu dalyviai aptaria įvairias temas susijusias su tradicijomis, kultūra ir asmeniniais išgyvenimais.

Pasirenkame temą, atsinešame daiktą ir pasakojame su juo susijusią savo istoriją. Daiktas padeda lengviau atsiverti, tarp dalyvių atsiranda intymus, nuoširdus ryšys, kuris įkvepia dalytis savomis, šeimos ir giminės istorijomis.

O visa tai kartu gerina psichinę ir dvasinę savijautą, suteikia galimybę dalyviams per asmenines istorijas geriau pažinti kitus.

Už kiekvieno atsinešto daikto slepiasi žmonių, šeimos ir krašto istorijos, kurios labai papildo kraštotyros lobyną. Į skrynį nugulė „Valgių gaminių receptų knygelės“, „Mano namų druskinės“, „Kalėdų eglutės žaisliuko“ ir „Vaikystės saldinių“ istorijos.

Dalijimasis istorijomis leidžia puoselėti iš kartos į kartą perduodamas vertybes, tradicijas, patirtį ir šeimos atminimą. Pokalbių klubo veikla padeda sustiprinti ryšį su skaitytojais ir biblioteką paversti jų dar labiau mėgstama vieta.

Angelės Paulėkaitės nuotr.

Parodos „Druskininkai fotografijoje. Sugrąžinta akimirka“ atidarymas

Balandžio 17 d. atidaryta paroda „Druskininkai fotografijoje. Sugrąžinta akimirka“. Nuotraukas parodai iš savo gausaus fotoarchyvo atrinko fotografas mėgėjas, trečios kartos druskininkietis Stanislavas Karaliūnas.

Paroda lankytoją nukelia į praėjusio amžiaus šeštą, septintą ir aštuntą dešimtmečius, supažindina su to meto Druskininkų kurorto urbanistika. Parodoje išvysime centrinės miesto dalies vaizdus – senuosius gydyklų parko fontanus ir skulptūras, žinybinių poilsio namų pastatus, Druskininkų miesto vykdomojo komiteto fasadą gegužės 1-osios parodo išvakarėse, pirmųjų mūrinių gyvenamųjų namų statybą M. K. Čiurlionio gatvės pradžioje, medinį tiltą per Ratnyčių dabartinėje Sausojoje gatvėje, perkėlą per Nemuną, Druskininkų geležinkelį ir kitus, iki šių dienų neišlikusius objektus. Ši paroda – tai Lietuvos kultūros sostinės renginių programos dalis.

„Pamiršti baltų simboliai ant drobės“ – Lazdijų bibliotekoje

Gita Lukoševičienė

Vyresnioji bibliotekos

Lazdijų rajono savivaldybės viešoji biblioteka

Lazdijų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos projektas „Pamiršti baltų simboliai ant drobės“ – tai gyvos pamokos, padedančios geriau pažinti ir įsivaizduoti šalies istoriją, kultūrą, skatinančios kūrybiškumą ir išradingumą.

Projekto tikslas – pažinti ir puoselėti pagonišką tautos istoriją, senųjų simbolių prasmę, suteikiant jiems naują aktualų turinį. Šiuo projektu siekiama puoselėti istorinę jotvingių kultūrą Lazdijų krašte.

Niekur kitur pasaulyje nėra išlikusi tokia daugybė ženklų kaip Lietuvoje. Mūsų senoliai uoliai siekė išlaikyti savo pirminę religiją, kuri šiandien vadinama pagonybe. Dažnai baltų kultūroje naudota simbolika atspindi tai, kuo gyveno to meto žmonės: žemės maitintojos šventumą, dangaus kūnų ir dievybių garbinimą, kasdienės buities ritualus, pagarbą augmenijai bei savo artimui.

Unikalūs, su ypatingomis reikšmėmis, baltų ir lietuvių simboliai, ženklai lydėjo žmogų visais gyvenimo etapais, nuo gimimo iki mirties, saugodami jį, nešdami sėkmę arba suteikdami trokštamų savybių. Simbolių galia tikėta nuo gilių senovės, todėl jų įtaka žmogui buvo tikrai didelė. Ne veltui visi žmogaus kurti, buityje naudojami daiktai, namai ir drabužiai buvo puošiami teigiamais, sakralinę reikšmę turinčiais simboliais. Tačiau laikui bėgant jų tikroji reikšmė tautoje pasimiršo. Nors simboliai ir buvo saugojami ir perduodami iš kartos į kartą, bet šiandien didžioji lietuvių dalis apie senuosius simbolius turi tiktai bendrą nuovoką.

Edukacijos teorinėje dalyje dalyviai buvo supažindinami su mūsų senovės protėvių baltų tikėjimu ir mitologija, įgijo teorinių žinių apie simbolius ir ženklus, jų reikšmę ir svarbą praeityje.

Dalyviai išgirdo ir sužinojo, kurie simboliai ir ženklai simbolizuoja stichijas: ugnį, vandenį, orą ir žemę, už kokių ženklų slapi gilios prasmės.

Edukacijos praktinėje dalyje, padedant edukatorei, dalyviams buvo suteiktos galimybės patiems

pasigaminti savo „baltišką“ suvenyrą. Pasitelkę dailės priemones, galėjo dekoruoti patikusį baltų simbolių ant specialiai paruošto drobinio krepšelio.

Savo rankomis susikurtą suvenyrą dalyviai parsinešė namo.

Edukacijos vyko rugsėjo 13 ir 30 dienomis. Projektą finansavo Lazdijų rajono savivaldybė.

Lazdijų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos archyvo nuotraukose - edukacijos „Pamiršti baltų simboliai ant drobės“ akimirkos.

ASMENYBĖS

Pasaka buvo visas prašvilpęs gyvenimas. Iš Irenos Žemaitės-Geniušienės prisiminimų

2024 m. gruodžio 20 d. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos vyriausioji bibliografė Jurga Kauzonienė kalbėjosi su lietuvių grafike Irena Žemaitė-Geniušiene (g. 1932 06 09 Kaune) – lietuvių fiziko, matematiko, aviatoriaus, kultūros ir visuomenės...

ASMENYBĖS

Viktorija Lapėnienė: Reškutėnų šviesuolės istorija

Viktorija Lapėnienė (g. 1935 07 13) – pedagogė, Reškutėnų mokyklos direktorė, muziejininkė, rašytoja. Gimė ir augo Švenčionėliuose (kai kur nurodoma Anykščiai, bet autorė patikslino, kad gimė Švenčionėliuose, Pušų gatvėje, o jos mama Anelė Šiaučionaitė-Jarmalienė...

PAIEŠKA

Įrašykite paieškos frazę ir spauskite Enter

ieškoti

FILTRAVIMAS

--Pasirinkite vietovę--

APIE SVETAINĘ

Svetainė „Bičių korys. Bendruomenių kraštotyra“ skiriama bendruomenių kraštotyros informacijos sklaidai, kur pasakojimus, prisiminimus, vaizdinę medžiagą gali pateikti kiekvienas, besirūpinantis savo tapatybės ugdymu, Vilniaus ir Alytaus apskričių paveldo išsaugojimu, sklaida.

Plačiau.

Vilniaus regionas: čia mūsų namai

Šiame naujienlaiškio numeryje pristatėme toli gražu ne visas Vilniaus regiono (Vilniaus ir Alytaus apskričių) bibliotekose inicijuojamas, vykdomas, puoselėjamas kraštotyros veiklas.

Dėkojame tiems (toms) kolegoms (-ėms), kurie (-ios) bendradarbiavo rengiant šį numerį, ir **kviečiame jau dabar rinkti bei siųsti informaciją būsimam numeriui**, pasirodysiančiam 2025-ųjų pabaigoje.

Sveikiname Vilniaus regiono bibliografus ir kraštotyrininkus, kurių bibliotekos šiemet mini gražias įkūrimo sukaktis – Vilniaus rajono savivaldybės viešoji biblioteka, Trakų rajono savivaldybės viešoji biblioteka, Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka.

Linkime bibliografams bei kraštotyrininkams ir toliau kruopščiai fiksuoti, rinkti, saugoti visą informaciją, susijusią su biblioteka ir vietove, kurioje biblioteka įsikūrusi, įdomiai pateikti šią istoriją bibliotekų interneto svetainėse, išsitingai skleisti ir atverti šiuos lobius savo skaitytojams bei lankytojams.

Kviečiame nepamiršti teikti straipsnius, interviu, žinutes, vaizdinę medžiagą interneto svetainėms

www.bendruomeniukrastotyra.lt,
www.vilnijosvartai.lt,
www.dainavoskrastas.lt

Ačiū, kad skaitėte!

NAUJIENLAIŠKŲ SUDARĖ IR MAKETAVO:	VILNIAUS APSKRITIES ADOMO MICKEVIČIAUS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS BIBLIOGRAFŲ IR KRAŠTOTYRININKŲ GRUPĖ
Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos vyresnioji bibliografė-kraštotyrininkė Aušra Gudavičiūtė, ausra.gudaviciute@amb.lt	Vadovė – vyriausioji bibliografė Jurga Kauzonienė, jurga.kauzoniene@amb.lt Tel.: +370 5 262 2121